

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Факультет Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра Економіки та цифрового бізнесу

ОБЛІК І АУДИТ

Презентація лекційного матеріалу

Розробник: к.е.н., доц. каф. Е та ЦБ
Бірбіренко Світлана Сергіївна

Лекція 17

ОБЛІК НАРАХУВАННЯ І ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКАМ ПІДПРИЄМСТВА

ПЛАН

17.1. Поняття та структура заробітної плати.

17.2. Документальне оформлення, техніка розрахунку виплат працівникам підприємства. Розрахунки по заробітній платі на рахунках обліку.

Корпоративний облік і звітність

17.1. Поняття та структура заробітної плати

Основним джерелом доходів найманих працівників є заробітна плата.

Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, в грошовому вираженні, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівнику за виконану ним роботу

Згідно чинного законодавства про оплату праці система оплати праці повинна прийматися на підприємстві в складі колективного договору між власником (або адміністрацією) і профспілкою (або самим колективом) підприємства.

Згідно чинного законодавства оплата праці може здійснюватися за відпрацьований та невідпрацьований час. В першому випадку вона включає оплату за тарифними ставками і посадовими окладами, відрядними розцінками, доплати, надбавки тощо. В другому – це оплата основної та додаткової відпустки, пільгових годин, вихідної допомоги тощо.

Корпоративний облік і звітність

До фонду оплати праці включаються:

- основна заробітна плата;
- додаткова заробітна плата;
- інші заохочувальні та компенсаційні виплати (рис. 12.1).

Рис. 12.1 – Види заробітної плати

Корпоративний облік і звітність

Основна заробітна плата – це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норм часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків). Встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) й відрядних розцінок для робітників і посадових окладів для службовців.

До фонду основної заробітної плати включається:

- заробітна плата, нарахована за виконану роботу згідно з встановленими нормами праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки) за відрядними розцінками, тарифними ставками, посадовими окладами, незалежно від форм і систем оплати праці, прийнятих на підприємстві;
- суми відсоткових або компенсаційних нарахувань залежно від обсягу доходу (прибутку), отриманих від реалізації продукції (робіт, послуг), якщо вони являються основною заробітною платою;
- суми авторського гонорару працівникам мистецтва, редакцій газет і журналів, радіо, телебачення та інших підприємств і (або) оплата їх праці, що здійснюється за ставками (розцінкам) авторської винагороди.

Корпоративний облік і звітність

Додаткова заробітна плата – це винагорода за роботу понад встановлені норми, за трудові успіхи та винахідництво й за особливі умови праці. Додаткова заробітна плата включає в себе доплати, надбавки, гарантійні й компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством, а також премії.

Інші заохочувальні та компенсаційні виплати – виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні й інші грошові й матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлені зазначеними актами норми. Такі виплати включають в себе:

- оплату простою не за провиною робітника;
- суми, що сплачуються працівникам, які знаходяться у відпустці за ініціативою адміністрації з частковим збереженням заробітної плати;
- надбавки і доплати, не передбачені законодавством, та сплачувані понад розміри, які встановлені чинним законодавством;
- винагороди за підсумками роботи за рік, за відкриття, винаходи та раціоналізаторські пропозиції, (відсоткові надбавки) за вислугу років, стаж, не передбачувані законодавством;
- матеріальна допомога;
- суми наданих підприємством трудових і соціальних пільг робітникам;
- суми допомоги, вартість дарунків (призів) тощо.

Корпоративний облік і звітність

Виплати, які не включаються до витрат на оплати праці

→ допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, з вагітністю та пологами, одноразова допомога при народженні дитини, із догляду за дитиною; матерям, що доглядають трьох і більше дітей віком до 16-ти років; інші виплати

→ суми вихідної допомоги; одноразові допомоги та добові, які виплачуються при переведенні, прийманні та направленні на роботу і ін. місцевість; витрати на відрядження

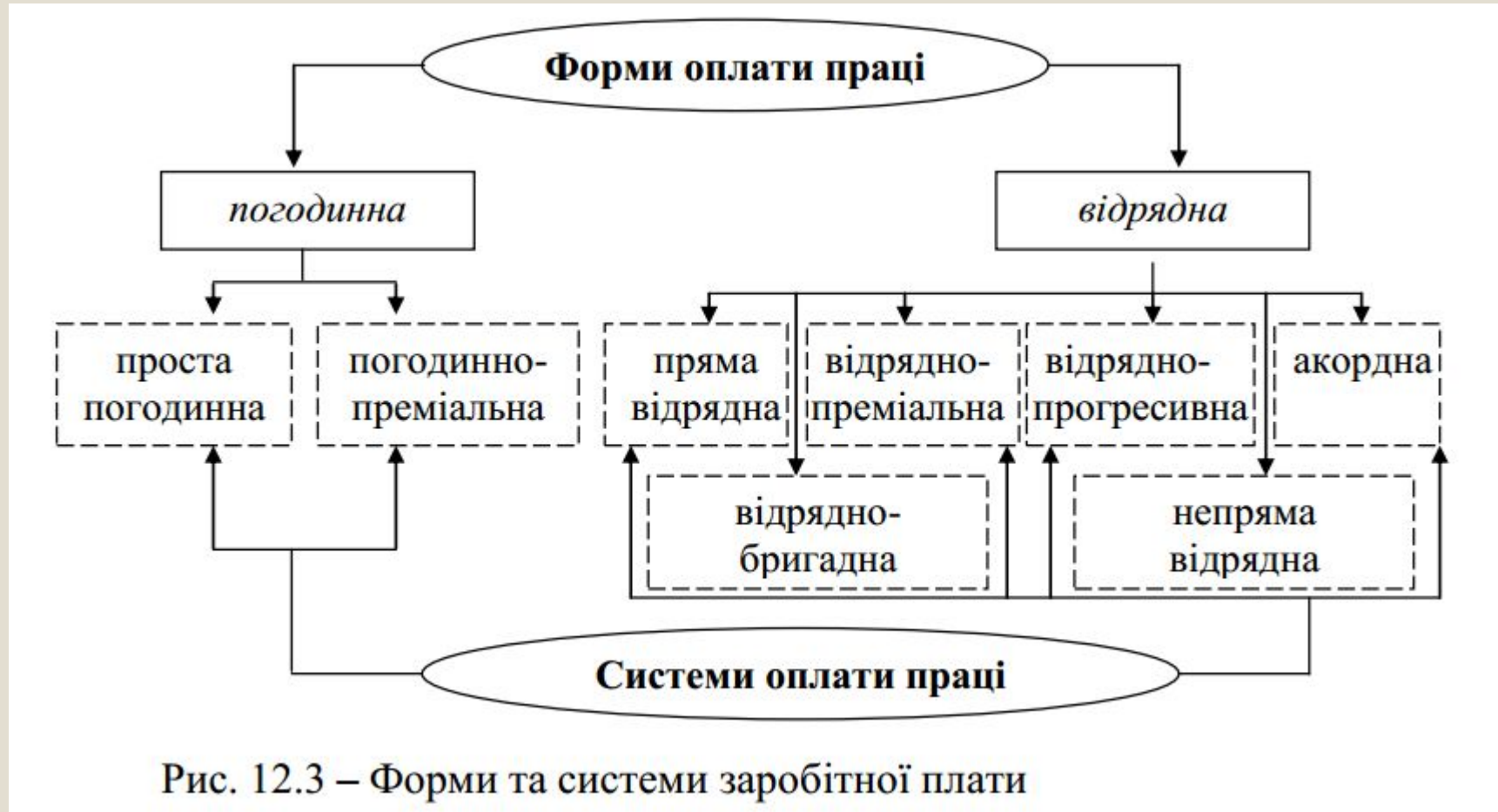
→ суми виплат щорічної та щомісячної компенсації сім'ям на дітей, які потерпіли внаслідок ЧАЕС; щорічна допомога на оздоровлення дітей; вартість подарунків дітям до свят; суми матеріальної допомоги на поховання

→ компенсації працівникам втрати частини заробітної плати у зв'язку із затримкою строків її виплати; компенсації працівника м за використання для потреб виробництва власного інструменту й особистого транспорту

Рис. 12.2 – Виплати, які не включаються до фонду оплати праці

Проте існують певні виплати за заробітною платою, що не включаються до фонду оплати праці (рис. 12.2).

Корпоративний облік і звітність

Корпоративний облік і звітність

17.2. Документальне оформлення, техніка розрахунку виплат працівникам підприємства. Розрахунки по заробітній платі на рахунках обліку.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати працівникам за виконану роботи, надані послуги та її розкриття у фінансовій звітності визначені в П(С)БО 26 «Виплати працівникам», норми якого застосовуються всіма підприємствами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).

Основними документами з обліку використання робочого часу є **табелі** обліку використання робочого часу, список осіб, які працювали в надурочний час, листок обліку простоїв.

Табель – це первинний документ з обліку відпрацьованого часу (зразок 12.1), що містить поіменний список усіх працівників відділу, служби чи іншого структурного підрозділу підприємства з відмітками напроти кожного прізвища про використання працівником робочого часу протягом облікового періоду.

Корпоративний облік і звітність

Рис.12.5 – Структура рахунка 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Корпоративний облік і звітність

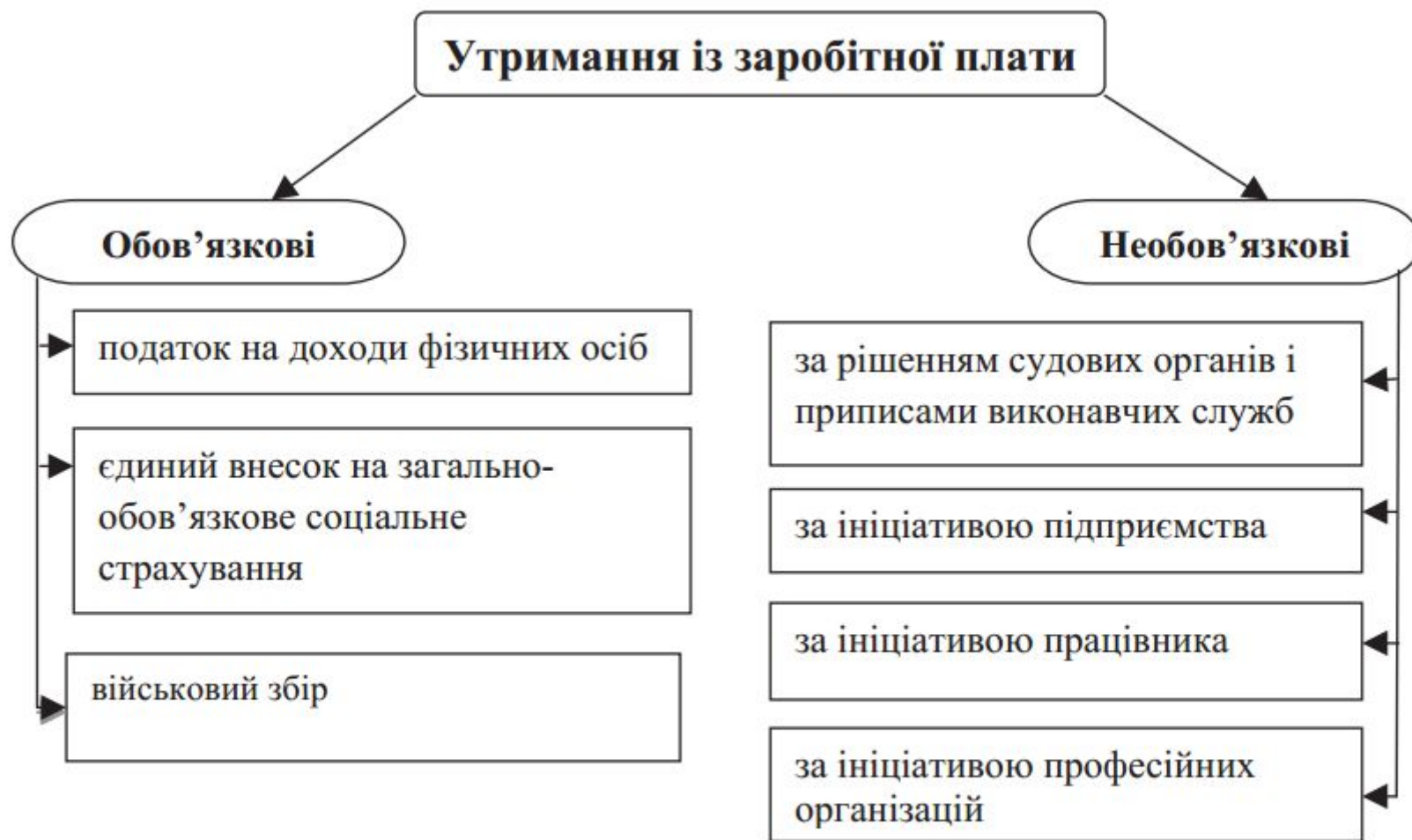

Рис. 10.4. Види утримань із заробітної плати

Корпоративний облік і звітність

Таблиця 10.5. Ставки утримань єдиного соціального внеску для найманих працівників

Платник внеску	База нарахування	Ставка внеску
Працівники – громадяни України, іноземці та особи без громадянства	сума нарахованої заробітної плати	3,6%
Наймани працівники – інваліди, які працюють на підприємствах УТОГ, УТОС	сума нарахованої заробітної плати	2,85 %
Наймани працівники, які працюють за цивільно-правовими договорами	сума винагороди за цивільно-правовими договорами	2,6%
Наймани працівники, які отримують допомогу з тимчасової втрати працездатності	сума допомоги з тимчасової непрацездатності	2%

Корпоративний облік і звітність

Із серпня 2014 року в Україні запроваджено утримання з доходів фізичних осіб військового збору. Ставка збору становить 1,5% від об'єкта оподаткування. Оподаткуванню військовим збором підлягають доходи у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховують (виплачують, надають) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами (виграшу в державну та недержавну грошову лотерею, виграшу гравця (учасника), отриманого від організатора азартної гри) без зменшення бази оподаткування на суми податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, у випадках, передбачених законом, тощо та без застосування податкової соціальної пільги. Оподаткуванню військовим збором

Корпоративний облік і звітність

Приклад. Заробітна плата нарахована начальнику відділу постачання у лютому 2015 р. Габор І.М. – 4280 грн. Габор І.М. має на утриманні 3 дітей віком до 18 років.

Заробітна плата, нарахована в лютому 2015 р., офіс-менеджеру Когут Н.П. – 650 грн. та 267 грн. за виконання обов'язків кадровика. Когут Н.П. є студенткою вищого навчального закладу.

Таблиця 10.6. Розрахункова відомість

Прізвище, ім'я, по-батькові	Дохід працівника	Утримання із заробітної плати			Заробітна плата до видачі, грн.
		ЄСВ	ПДФО	військовий збір	
		3,6%	15%	1,5%	
Габор І.М.	4280	154,08	344,84*	64,2	3716,88
Когут Н.П.	917	33,01	–**	13,76	870,23

*Габор І.М. має право на податкову соціальну пільгу в розмірі 100% в розрахунку на кожну дитину, оскільки її заробіток менший від граничного розміру доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги одному з батьків ($1710 \times 3 = 5730$ грн., 1710 грн. – це граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги у 2015 році). Соціальна пільга для Габор І.М. становить $609 \times 3 = 1827$ грн. (609 грн. – це розмір податкової соціальної пільги у 2015р.). Звідси, податок на доходи фізичних осіб для Габор І.М.: $(4280 - 154,08 - 1827) \times 15\% = 344,84$ грн.

Корпоративний облік і звітність

Питання для самоконтролю:

1. Наведіть визначення заробітної плати у відповідності з Законом України "Про оплату праці".
2. Які існують форми оплати праці ?
3. На яких рахунках в обліку відображають операції з нарахування та виплати заробітної плати ?
4. Організація синтетичного обліку з заробітної плати?
5. Які збори нараховують на витрати з оплати праці та в яких розмірах ?
6. Які існують види утримань із заробітної плати та в яких розмірах?